

Innst. S. nr. 19

(2000-2001)

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 47/2000 av 22. mai 2000 om endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter (opprettelse av en ny finansieringsordning under EØS-avtalen)

St.prp. nr. 6 (2000-2001)

Til Stortinget

1. Sammendrag

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til godkjenning av endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter. Tillegg 4 til protokoll 31 etablerer en ny finansieringsordning for økonomisk og sosial utjevning i EØS-området, med tilhørende gjennomføringsregler.

Fristen for tilsagn under den tidligere låne- og tilskuddsordningen (ref. pkt. 2) utløp 31. desember 1998. Sommeren 1998 ble det fremmet krav overfor EFTA/EØS-statene om en forlengelse av ordningen. Etter en samlet vurdering av norske interesser konkluderte regjeringen med at Norge burde bidra til sosial og økonomisk utjevning i EØS ved å opprette en ny ordning for finansielle overføringer til mindre velstående områder i EØS. Tilsvarende vurderinger ble gjort i Island og Liechtenstein. På EØS-rådets møte 6. oktober 1998 godtok EFTA/EØS-statene at det skulle innledes drøftinger om en ny låne- og tilskuddsordning. Enighet om rammene for en ny finansieringsordning ble bekreftet skriftlig 20. april 1999 fra EFTA-siden. EØS-komiteen fattet den 22. mai 2000 beslutning om den nye ordningen. Beslutningen ble tatt med forbehold om Stortingets samtykke i og med at den innebærer økonomiske forpliktelser for Norge.

EØS-komiteens beslutning i norsk oversettelse med tillegg 4 til protokoll 31 følger som vedlegg til proposisjonen. Det er i proposisjonen redegjort nærmere for den opprinnelige låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen.

Etter den nye finansieringsordningen stilles et samlet beløp på 119,6 mill. euro, eller ca. en mrd. norske kroner (kurs 8,3), til rådighet av de tre EFTA/EØS-statene for tilsagn for femårsperioden fra 1999 til 2003.

Støtten skal i sin helhet ytes i form av tilskudd. En mottakerstat kan imidlertid foreslå overfor komiteen å benytte deler av sin andel til å redusere renteutgiftene ved prosjekter som hovedsakelig er finansiert ved lån. Slik støtte vil også bli gitt i form av tilskudd.

Den nye finansieringsordningen har som formål å bidra til reduksjon av de økonomiske og sosiale forskjellene mellom regionene i EØS-området med sikte på å fremme en vedvarende og balansert utvikling av handelen og de økonomiske forbindelser mellom avtalepartene.

Målsettingen er at to tredeler av tilskuddene skal gå til miljøprosjekter, herunder byfornyelse, tiltak mot forurensning i byområder og bevaring av europeisk kulturarv. Støtteberettigede prosjekter skal være forenlig med EUs og EFTA-landenes målsettinger på miljøområdet, og man vil i prosjektbehandlingen følge EØS-reglene på miljøområdet. Videre kan prosjekter innen transport, herunder infrastruktur, og utdanning og opplæring, herunder akademisk forskning, motta støtte under ordningen.

Støtteberettigede områder er de samme områder som mottok midler fra den opprinnelige låne- og tilskuddsordningen (Hellas, Portugal, Spania, Irland og Nord-Irland (kun 1999)), jf. pkt. 2 i protokolltillegget.

For forvaltning av ordningen vil det bli etablert en komité med representanter fra de ulike EFTA-statene som bidrar med midler. Komiteen vil ha et sekretariat som vurderer søknadene fra mottakerlandene. Under den tidligere ordningen fungerte Den Europeiske Investeringsbanken (EIB) som agent for ordningen ved å bistå med å identifisere, vurdere, overvåke og til slutt evaluere gjennomførte prosjekter. Under den nye ordningen vil EIB kun bistå mottakerlandene med identifikasjon og vurdering av aktuelle prosjektsøknader.

Ansvaret for prosjektgjennomføring og evaluering ligger hos mottakerlandet. Uavhengige konsulenter (monitoring agents) vil etter anbefaling fra EIB bli satt til å gjennomføre den fortløpende overvåking av prosjektene i henhold til en avtalt overvåkingsplan. De uavhengige konsulentene rapporterer til mottakerlandet og til komiteen.

Den nye finansieringsordningen er omtalt i revidert nasjonalbudsjett (St.prp. nr. 67) for 1999 og i St.prp. nr. 1 (1999-2000) og (2000-2001).

EØS-komiteen vedtok 22. mai 2000 å endre protokoll 31 til EØS-avtalen ved å opprette den nye finansieringsordning under EØS-avtalen og gjennomføringsregler for denne. I innledningen til beslutningen blir det spesielt vist til EØS-avtalens artikkel 86, 87, 98 og 115.

Artikkel 1 slår fast at i avtalens protokoll 31 skal ny artikkel 19 lyde:

"Minsking av økonomiske og sosiale forskjeller: 1. Avtalepartene skal styrke sitt samarbeid for å minske de økonomiske og sosiale forskjeller i EØS gjennom et finansielt bidrag fra EFTA-statene i EØS. For dette formål skal det opprettes en finansieringsordning for perioden 1999-2003. 2. EFTA-statene i EØS skal i henhold til avtalens artikkel 82 nr. 1 bokstav c) og i samsvar med de nærmere regler fastsatt i tillegg 4 til denne protokoll bidra med et beløp på 119, 6 mill. euro til samarbeidet omhandlet i nr. 1 ovenfor. Dette beløpet skal stilles til rådighet for tilsagn i fem like store årlige deler."

Artikkel 2 slår fast at teksten i vedlegget til beslutning føyes til protokoll 31 som tillegg 4.

Artikkel 3 slår fast at beslutningen trer i kraft 23. mai 2000, forutsatt at EØS-komiteen har mottatt alle meddelelser fra partene i medhold av artikkel 103 nr. 1 i EØS-avtalen. Beslutningen får anvendelse fra 1. januar 1999 til 31. desember 2003.

Artikkel 4 slår fast at beslutningen skal kunngjøres i EØS-avdelingen av og EØS-tillegget til Tidende for De europeiske fellesskap.

Da EØS-komiteen 22. mai 2000 vedtok å opprette den nye finansieringsordningen under EØS-avtalen, informerte Norge de andre avtalepartene om at forfatningsrettslige krav må være oppfylt i Norge før beslutningen kan bli folkerettslig bindende, dvs. at Stortingets samtykke må være innhentet.

Kostnadsfordelingen mellom EFTA-statene skal uten den nye ordningen beregnes på grunnlag av et gjennomsnitt av de tre siste tilgjengelige års brutto nasjonalinntektstall, for øvrig på samme måte som for den tidligere låne- og tilskuddsordningen (eksempelvis utgjorde Norges andel av EFTA/EØS-statenes bidrag 94,6 pst. i 1998).

Den norske andelen av bidragene til ordningen vil i lys av dette totalt utgjøre ca. 113,6 mill. euro, dvs. ca. 930 mill. kroner. Dette utgjør et årlig beløp på ca. 186 mill. kroner. I tillegg skal det legges 0,5 pst. til enhver utbetaling til dekning av kostnader knyttet til prosjektvurdering og overvåking. Det legges som tidligere opp til at midlene stilles til rådighet for tilsagn i årlige delbeløp på 20 pst. pr. påbegynt år kumulativt fra 1999.

Kostnadene forbundet med sekretariatet for finansieringsordningen er beregnet til ca. 1 pst. av tilsagnsbeløpet. Bevilgede midler som blir overført til ordningen vil bli plassert på en rentebærende konto frem til utbetaling skjer. Rentene, som vil tilfalle giverlandene, kan benyttes til å dekke hele eller deler av kostnadene ved å administrere ordningen. Eventuelle overskytende beløp vil bli brukt til å redusere bevilgningene fra giverlandene.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Erik Dalheim, Kai Ekanger, Grethe G. Fossum, Ottar Kaldhol, Torstein Rudihaugen og Signe Øye, fra Fremskrittspartiet, Siv Jensen, Per Erik Monsen og Kenneth Svendsen, fra Kristelig Folkeparti, Valgerd Svarstad Haugland, Lars Gunnar Lie og Ingebrigt S. Sørfonn, fra Høyre, Børge Brende, Per-Kristian Foss og Kjellaug Nakkim, fra Senterpartiet, Odd Roger Enoksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Venstre, Terje Johansen, og representanten Steinar Bastesen, slutter seg til Regjeringens forslag om fullmakt til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 47/2000 av 22. mai 2000 om endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter (opprettelse av ny finansieringsordning under EØS-avtalen).

3. Uttalelser fra utenrikskomiteen

Komiteens utkast til innstilling ble 31. oktober 2000 sendt utenrikskomiteen til uttalelser.

Utenrikskomiteen har i brev til komiteen av 1. november 2000 uttalt:

"Under henvisning til finanskomiteens brev av 31. oktober 2000 meddeles at utenrikskomiteen ikke har merknader til ovennevnte utkast til innstilling."

4. Komiteens tilråding

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran og rår Stortinget til å gjøre et slikt

v e d t a k :

Stortinget gir samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 47/2000 av 22. mai 2000 om endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter (opprettelse av ny finansieringsordning under EØS-avtalen).

Oslo, i finanskomiteen, den 2. november 2000

Dag Terje Andersen
leder

Valgerd Svarstad Haugland
ordfører

Siv Jensen
sekretær